

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Naročnina znaša za vse leto 24 K. pol leta 12 K. 3 mesece 6 K. — Na naročbe brez doposlane naročnine se uprava ne odziva. Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Ne frankovana pisma se ne sprejemajo in rokopisi se ne vračajo. Naročnino, oglašje in reklamacije je pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ul. Giorgio Galatti 18. (Narodni dom.) Izdajatelj in odgovorni urednik STEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 18. Poštuo-hranilnični račun št. 652.841.

Vojna na skrajnem Vstoku.

(Brzobjavne vesti.)

Japonska opazovalna eskadra.

VLADIVOSTOK 5. (Petr. brz. sgnt.) V zalivu H škariš se nahaja japonska opazovalna eskadra, ki obstaja iz ene križarke in štirih torpedovk.

Japonci na Sahalinu.

WASHINGTON 5. — Iz verodostojne strani se govori, da so Japonci dovolili političnim vjetnikom, ki so jih našli v kazenskem oddelku na Sahalinu, naj se, ako želijo, izselijo v druge dežele.

Položaj ruskih čet v Madijsriji.

LONDON 5. Fronta L'nevičeve armade se razteza nad 300 milj na daleč. Ruske čete so razvrščene med rekama Tumen in Amurjem ter ob obali proti Vladivostoku.

MIROVNA POGAJANJA.

Witte pri Rooseveltu.

LONDON 5. »Daily Telegraph« poroča iz New Yorka: Baron Rosen je ministra Witteja predstavil predsedniku Rooseveltu, ki ga je prišel na pozdraviti. Na to je Witte izročil Rooseveltu lastnorodno pismo ruskega carja, ki obsega točen nazor carjev o odločitvi okoliščin, na temelju katerih hoče presojati mirovne pogoje ter pretresti, je li mogoče, da jih vsprejme ali ne. Car je storil ta korak v znak svojega prijateljskega čustva za predsednika Roosevelta, katerega inicijativi je zahvalil, da so sestane mirovna konferenca.

Car pa nikakor ne sega s tem v pooblastilo, ki ga je dal Witteju. Istodobno je Witte predsednika zagotovil prijateljskega čustva ruskega naroda za ameriško ljudstvo.

Dogodki v Rusiji.

HELSINGFORS 5. Finski senat je v reki prošnji, odposlani carju, izjavil, da je proti osnovnim zakonom Finske, ako se odtegnje politični zločinci kompetenci domačih sodišč ter se izročajo ruskim vojnim sodiščem kakor namerava storiti vlada. Smatna kazni, kakor jo izreka vojna sodišča, se ni rabila v Finski že od leta 1825. Ko je bilo danes znano, da je car omenjeno prošnjo odklonil, so se zbrali zastopniki delavskih strank ter so sklenili, da v ostrih izrazih protestirajo proti tej vladni nameni, ki bi utegnila imeti ugodne posledice. Delavci priredijo v prihodnjih dneh tudi demonstracije.

Govorica o amnestiji.

PETROGRAD 5. »Rus« je zabeležil vest, da bo dne 12. avgusta, na rojstni dan cesarjeviča, proglašena amnestija za verske in politične pogoške.

PODLISTEK.

266

Prokletstvo.

Epigonijski roman Avgusta Šenoe. — Nadaljeval in dovršil I. E. Tomić.

Prevel M. O.-Š.

— Idi, pusti me na miru, starešina! je rekel Prišlin in obrnil glavo. Ne brenčaj okoli mene kakor konjska muha. Menda si znorel. Mislil si da na tvojo besedo, na besedo enega mestnega sodnika odneham od svoje dolžnosti. Nisem jaz, ki krojim pravico in zakone, to ni moja naloga. Ali, to mi moj gospodar zapoveduje: »Prišlin, idi! zviši to in to, ker to zahtevata pravica in moje pravo?« — tedaj sem po koncu, da storim po zapovedi svojega gospodarja, a sam si jo videl na svoje oči pod peštom. Zato ti pravim na kratko: Ne odneham od pobiranja, niti se ne mekam z Griča. Bil bi neumen.

Brzobjavne vesti.

Požar.

BUDIMPEŠTA 5. (Ogrski biro.) Občina Kis Paluŷya (županija Liptó) je v minoli noči skoraj popolnoma pogorela. Nevihta je zelo obteževala gašenje. Štoda na živni in drugih premišljinah je znatna. V občini Boserod (županija Hunyad) je požar uničil več hiš s posttranskimi posopji vred. Neki kmet, ki je iz osvete zažgal hišo svojega svaka, je bil aretovan. Štoda je 25 000 kron.

Vlak skočil s tira.

MONAKOVO 5. Kolinski brzovlak, ki bi bil imel dospeti v Monakovo sinoči ob 11. uri 20 minut, je v Ingulestadu skočil s tira. Strojevodja in kurjač sta bila ubita, pet drugih železničarjev in enajst potnikov je bilo ranjenih, večina le lahke.

Korejci za svojo neodvisnost.

BEROLIN 5. »Berliner Tageblatt« poroča iz New Yorka: Semkaj sta došla tudi dva korejska odposlanca, da bi dosagla pomoč Zveznih držav za varstvo neodvisnosti Koreje na temelju prijateljske pogodbe iz leta 1882.

Nemci v južno zapadni Afriki.

BEROLIN 5. »Norddeut. Allg. Zeitung« piše: Glasom brzobjavne cesarskega guvernerja v nemški vzhodni Afriki so med urojenec gorovja Matumbi severno od Kleva nastali nemiri. Ni znano, kaj da je te nemire povzročilo. V kraju Osimange, ki leži ob obali, so urojenec požgali več hiš ljudjecev. Odposlani sta bili dve stotnji vojakov, da ugasne nemire, ki so po mnenju guvernerja lokalnega pomena.

Atentat na sultana Abdul Hamida.

CARIGRAD 5. Preiskava o atentatu kaže korežno gotov izid. Zli se skoraj dokazano, da je bil atentat izvršen po mednarodnih anarhistih in sicer vodilec v Ženevi. Belgice Faures taji sicer vsako krivdo ali pa sponomoč, zaplet se je pa v mnoga protuslojstva tako tudi glede svoje žene. Toliko njegova prva, kolikor njegova druga trditve, da je odpotovala v Belgijo oziroma v Bulgarijo, se je pokazala kakor kriva. Razna Ripca, ki je zbežal, so znana še tri merna, na katera leti sum in ki so z Ripcom izginila. V krogih turške vlade so še vedno mnenja, da so v atentat zapleteni tudi Bolgari, Armerci in Mladoturki.

Afera Jaluzot.

PARIZ 5. Položaj trgovske hiše »Printemps« je glasom poročil raznih listov, valed poloma Jaluzota bolj v nevarnosti, nego se je v početku mislilo. Trgovska hiša, ki pripada neki delniški družbi pod trdko Jaluzot & Cie, je Jaluzotu pda di'a 22.000 delnic v znesku 10 milijonov frankov. Boje se, da bodo te delnice prisilnim potom prodane in da bo radi tega trgovski hiši »Printemps« močito

Ravno sedaj je najboljši čas. Vi vozite žito, pa je primerno, da se takoj odloči, kar gre škofu. Pozneje bi pomečkali, raztepli, prodali in moj dobri gospodar bi odšel kratkih rokavov. A tega ne bo, ker mu jaz služim, jez Grga Prišlin, ki pravi, da niti en križevce ne pada mimo škofove kase. Ako vas je volja vprašati gospoda škofa, odkodi mu je ta pravica, pojte in poklekните predenj, naj vam bo milostljiv. Dobrota njegova je že tako prevelika. Da sem jaz na njegovem mestu, ne bi vam bil podaril vseh prejšnjih let. Pri moji veri, da ne bi! Dovolj je, da več. Od mene tu ni in ne more biti milosti. Ne brenčaj okoli mene, jaz ne vidim nič, ne čujem nič.

Mestni sodnik je poslušal te bahate prstake besede krvnika tresoč se od jese, a vse žile njegovega obraza so se napele od jeza.

— Ti se nočeš ukloniti, je škriknil jezno. Dobro je. Ni prvičrat to, ko se je Grič sprijel s Prišlinom. Ali pravim ti, tudi tebe in tvoje razbojnice zaboli glava ljuto. Jaz ne

spodkopan kredit. Uslužbeni »Printemps« so na Jaluzota silno razkačeni, ter hočejo sklicati shod in ga prisiliti, da položi svojo čast kakor ravnatelj trgovske hiše.

Švedski prestolonaslednik na danskem dvoru.

KODANJ 5. Švedski prestolonaslednik je nenadoma prijavil svoj prihod na danski dvor. Sodi se, da je ta poset v zvezi z vprašanjem glede norveškega prestola.

Novi norveški carinski tarif.

KRISTIJANIJA 5. Vlada je danes odobrila novi carinski tarif. Tarif stopi v krepost dne 8. t. m., v okrožju Tromsøe pa šele dne 1. septembra.

Norveška.

KRISTIJANIJA 5. Norveška vlada je pooblastila finančni oddelek, da naj počenši od 1. julija nadalje izplačuje plače, penzije itd., ki so bile doslej izplačevane iz civilne liste kraljeve.

Rumena mrzllica.

NEW ORLEANS 5. Včeraj popoldne je na novo obolelo 20 oseb, štiri so pa umrle. Odkar je izbruhnila rumena mrzllica, je obolelo 452 oseb.

NEW ORLEANS 5. Včeraj je tukaj za rumeno mrzllico pet oseb umrlo, 43 pa obolelo. Zdravniki izjavljajo, da manjka tukaj vsaj 40 zdravnikov.

WASHINGTON 5. Glavni zdravnik Wyman je bil pooblaščen od predsednika Roosevelta, da uredi zdravstvene razmere v New Orleansu.

Bolgarski protesti.

SOFIJA 5. »Večerni Pošti« so sporočili iz Carigrada, da je bolgarski eksarh protestiral na tarški vladi proti hišni preiskavi v eksarhatu in proti aretovanju eksarhatnih uradnikov. Bolgarski agent Nec vč je vložil svoj protest pri velikem vezirju radi istih dogodkov.

Odposlanstvo avstro ogrskih častnikov pri romunskem kralju.

SINAJA 5. Častnašča deputacija avstro ogrskega polka pehote št. 6. čegar imejtelj je kralj Karol, obatoječa iz polkovnika Liste, stotnika Frana Volka in nadporočnika Viktorja Honsiga, je dospela sinoči semkaj, da čestita kralja porodom 25-letnice, odkar je imejtelj polka. Odposlanstvo sta na kolo-dvoru vsprejela pobočnik kraljev, podpolkovnik Barango in poveljnik lovskega batalijona št. 2. (Sinaja). Poročnik Opreško je bil prideljen odposlanstvu. Avstro-ogrski častniki so se podali v grad Peleš, kjer stanujejo kakor gostje kraljevi.

Potres.

ISTAT (Švedska) 5. Danes predpoludne je bilo tukaj čuti močan potres, ki je trajal poldrugo minuto.

Od črnogorsko turške meje.

CETINJE 5. Predsednik črnogorskega državnega sveta in vali iz Kosova sta se

bom brezal okoli tibe, ali ti zagodejo drugi vražjo pesem.

— Ne! Naj! Pojmo, da vidimo! Ha! Ha! Ha! Tvojih pasmic se jaz ne bojim, griška vera ti, ampak milo mi je gledati, kako se zvijaš, k kor zajec na razaju. Ej, misliti sta, da je stari volk Prišlin izgubil zub. Motili ste se, kramarske vere! Sedaj čutite, da so šč ostri. Ha! Ha! Ha!

— Na svidenje, krvnik, je zakričal sodnik, ali tedaj, usmili se te Bog!

XXX.

Po vsem brdu Griču sta vladala trepet in strah valed navah. dvorakega župana in njegove čete. Hnd nemir je pritiskal na srca meščana, ker takega zla skoro da ni doživelo svobodaio kraljevskega mesta. Samo na enem mestecu je bilo tiše in mirneje, samo do enega zakotja, kakor da ni prodrli zaglušni glas napadaleev in obupni klie pogažene meščanske časti. To mirno zavetje je bila soba Angelijske v hiši Živana Bankovića. Nekoliko dni sem se je deklica popolnoma spremanila.

včeraj v Beranu prvič sestala, da določita vzroke pogostih sporov med obmejnimi prebivalstvom. V drugi se sestaneta bodoči ponedeljek v Andrijevič. Na obeh straneh se nadejajo, da bodo ti koraki imeli ugoden vspeh.

Iz Hrvatske.

ZAGREB, 4. avgusta 1905.

Resnica se ne sme čuti v naši Hrvatski. To trditve sem izrekel že neštivilokrat in se je moram danes zopet poslužiti Moran se zopet povrniti k zaplenam »Novegalista« na Reki. Odkar se je ta list začel boriti proti gnilavi v našem javnem življenju, odkar je začel predstavljati v pravi luči one ljudi, ki danes vodijo upravo v Hrvatski, od tedaj so ga začeli naši oblastneži neu mično preganjati in sedaj bi ga hoteli tudi materijalno popolnoma ubiti. Za Hrvatsko dajajo ga namreč konfiscirati vsaki dan. Na Sušaku, kjer se od dne do dne prodajajo po ulicah protihrvatski italijanski listi, je zabranjeno prodajanje »Novega lista« na ulicah in tudi v onih tržakih, ki nimajo koncepcije zanj. Če pa bi prosili koncepcijo, bi je gotovo ne dobili. Ukrenjene so v obče vse policijske odredbe, da se temu listu dela škoda, kar pa jim nimalo ne vspeva, ker ravno zato, da ga oblasti proganjajo, raste »Novemu listu« od dne do dne število naročnikov in tudi na Hrvatskem se čtajo, pa bilo tudi kradoma, vse zaplenjene številke. A to deluje na javno mnenje, ki bo o primernem času znalo obracunati s korifejami »narodne« vladajoče stranke, ki razzemljejo svoja mesta ali vsled kake rodbinske protekcije, ali valed tega, da so se sponeli s kate im-koli nasiljem.

Te iste korfaje se loče za slamo, ker se imajo skoro potopiti. Bliza se jim konec, pak bi se hoteli sedaj opirati pred javnim mnenjem od blata in prokletstva narodovega ki ga nosijo že nad dvalet let na svoji nizki duši. Znano je namreč, da je naša opozicija v vseh teh dvajsetih letih dan na dan nastopala proti zavlačevanju madjarskega jezika na Hrvatsko. Dan na dan je zahtevala, da se na železnicah, poštah v gozdničarstvu rabi samo naš jezik in nameščajo samo naši sinovi. Listi, ki so prinašali te zahteve, so bili zaplenjeni, a njihovi uredniki proganjani. A če je kedaj kateri narodnih zastopnikov ponovil v saboru te zahteve, je vladna večina vsikdar z ironijo prehajala preko njih na dnevni red. Tako je bilo do nedavno, a sedaj so si nešt madjaroni kar naenkrat nadeli drugo obleko. Začeli so igrati proti Madjarom opozicijonalcem ter pošiljajo v razne novine prav ono isto, radi česar je bila popred opozicija proganjana.

V tem smislu je madjaron dr. Miroslav Strišić napisal v dveh številkah »Neue Freie Presse« članek »Ungarn und

Prej bledi obraz je vzvetoel na novo v rožo, iz motnih neveselih oči je počel sevati plamen tihega blaženstva. Vsaka kretnja, vsako gibanje je bilo živo, okretanje, kakor da so jej vzrasle nove pirati, s katerimi srečno poleti pod oblake, da se poigra z zlatimi zvezdami. In kako naj bi se jej to mlado srce ne odpiralo podobno cvatju na solncu? Kar je vzdihovaje želela toliko časa, to je sedaj doživela; oni, za katerim je pretočila toliko grenkih solz, je došel, da siroto služkinjo izvede iz prognanstva ter da jo pod varstvom junaške desnice svoje ponesse daleč, — daleč od te doline solz v krog milih jej sorodnikov. Da, burno je poskakovalo to mlado srce, ko se je iznenada pojavilo pred deklico njeno solnce, tovariš njenega srca, pred Bogom in svetom, mladi knez Berislav. A ko mu je prvi njega poljub zagorel na njenih ustnih, prestrujil jo je ogenj nebeski, in deklica je pozabila, da je na tej zemlji.

(Pride še.)

Kroatien«. Dr. Stričić ni povedal tu nič novega, ampak je enostavno plagiral zahteve opozicije in jih eskamotiral preko moči pod zahteve madjaronov — seveda: z nekoliko črno-rumenim okvirjem!...

Zakaj ni ta človek napisal vsega tega pred, recimo, 5 leti, ampak še le sedaj?! Tedaj ni imel korajža, ker bi ga bila za to lastna stranka uničila. Danes pak, ko je ta njegova stranka baje v opoziciji proti Košutovcem, ubirajo njene korifeje druge stranke. Kakor da so Košutovci krivi vsmu zlu na Hrvatskem! Ne, kriva je liberalna stranka, osiroma tudi nje sestavni del — naši madjaroni!!

Iz Dalmacije nam prihajajo zopet nove vspodbuje. Tam se nadaljuje akcija za sestanek vseh hrvatskih poslancev brez razlike stranke, a vsi skupaj bi imeli svoje zahteve, za sedaj vsaj v glavnem, formulirati v treh točkah.

Te tri točke so: financijelna samostalnost, pripojenje Dalmacije k Hrvatski in da bo hrvatskega bana odalej predlagal hrvatski sabor, ne pr, kakor je bilo doslej, ogrski ministerski predsednik. Mislim, da bi se za te tri generalne točke hrvatske politike mogle sesti v eno kolo vse poštene iskrene a ne hinavske stranke. In res so vse naše stranke pripravljene privoliti v to; samo madjaroni v »Dnevnu listu« — molče! Tu jih imate v pravi luči! Od ene strani so postali preko noči brani-talji Hrvatske; na drugi pa jim njihovo politično prepričanje brani, da bi nastopili tudi oni za goraje tri temeljne točke vsake deljaje hrvatske politike. A potem si še usojajo polniti komu ušesa se svojim takomimovnim redoljubjem!! To morejo pripovedovati otrokom, ne pa zrelim ljudem! In dokler se njihov organ »Dnevni list« ne izjavi o teh treh točkah, dokler njihov vodja Tomašić ne počne v tem pogledu kakove akcije, dotlej ostanemo vsi tudi nadalje uverjeni, da delajo jedino po nalogu z Dunaja, da hočejo še nadalje v Hrvatski vršiti nasilja pa se tako vzdržati na dobičkanoenih mestih ter polniti svoje žepe z žulji in zaojem siromskega našega naroda — z denarjem narodnim. Ali temu primerno hočemo mi postriti svojo borbo proti takim — »rodoljubom«!

Rusko-japonska vojna.

Trst, dne 5. avgusta 1905.

Admiral Senjavina.

Glavni štab ruske vojne mornarice je v ruskih listih priobčil nastopno: Od posadke obrežne oklopnjake »Admiral Senjavina« poroča jeromnih otec Zozim, ki se je povrnil iz japonskega vjetništva, da med bitko pri Tsusimi ni bil nikdo ubit od posadke ladije, ampak vsa posadka je prišla v japonsko vjetništvo. (Primerjaj poročilo admirala Rodestvenskega, ki smo je priobčili v včeršnjem listu. O. p. ured.)

Izpad ruskih ladij iz Vladivostoka.

»Daily Telegraph« so sporočili iz Sankt-Peterburga: Dve ruski uničevalki torpedov sta v četrtek pripluli pred Kienjeng ter obstreljevali japonsko vojno ladijo »Keio Maru«, naskar sta se zopet vrnili v Vladivostok. Na »Keio Maru« sta bila dva moža ubita, dva pa ranjena.

Iz operacijskega ozemlja ob reki Tumen.

Iz Genzana je zvedel »Daily Telegraph«: V Severni Koreji so bile ruske čete neprestano ojačane. V smeri na Horieng je baje 30.000 mož, drugih 30.000 mož se pa nahaja pri Hunčanu, severno od Tumena. Rusi gradijo utrdbe ter se naslanjajo na Horieng. Njih naloge je, da zadržujejo japonsko prodiranje. Toda silno deževje zadržuje gibanja obestranskih čet.

Od ruske armade v Mandžuriji.

»Daily Telegraph« so objavili iz Moji: Neki častnik, ki se je povrnil od fronte, javlja, da imajo Rusi v Mandžuriji dvajset armadnih zborov. Vsak zbor ima ob vojnem času dve diviziji po 15.000 mož. Razna tega imajo tudi 800 topov. Iz Rusije prihajajo neprenehoma novi topovi. Glavna vojsna sila Lineviča je koncentrirana v črti Pahmenheng do Hanhuna. V primeri s Kuropatkinom je Linevič zelo delaven. Nalivi niso letos bili tako silni, kakor druga leta in dosedaj niso nikakor ovirali vojnih ope-

racij. Ako pridejo pa pravi nalivi, tedaj prenehajo operacije.

Vročina je velika, temperatura znaša 36 stopinj Celzusa.

V Mandžuriji koncentrirajo Rusi velike mase čet nasproti japonskemu centru. Spretnje straše so na mnogih krajih le tisoč metrov oddaljene ene od drugih. V smeri Fakumena dohaja mnogo ruskih ojačenj, njihovo skupno silo se ceni na 300.000 mož. Strokovnjaška sodba očividca o vzrekih ruskih porazov.

Bukareški listi priobčujo neki razgovor z romunskim vojaškim atašejem v ruskem vojnem taborišču, majorjem Haralambom, ki je sedaj tamkaj na dopustu. Major je seveda govoril z veliko reservo. Valtu temu imajo njegove izjave interesantna pomenila. Kakor vzrok porazov ruskih čet označuje Haralamb dejstvo, da je Rusija šla v vojno popolnoma nepripravljena, ker ni pričakovala, da bodo Japonci napovedali vojno. Veliko razdalje nad 8000 kilometrov je bilo krivo, da niso namogle ruske čete priti pravočasno na bojišče. Notranji nemiri so tudi slabo uplivali na razpoloženje čet. Po mnenju vseh ruskih častnikov in inozemskih atašejev si je Kuropatkin valic navideznim porazom pridobil velikih uslug, ker je v ožigled trajno neugodnemu strategičnemu položaju ruske armade, ki se je morala prevažati samo po eni prometni cesti in v ožigled inferiornosti efektivnega stanja ruskih čet, rešil armado gotove katastrofe. Na vprašanje zakaj da je bil Kuropatkin vendarle zamenjen, je rekel Haralamb, da so bile čete valed vednega amikanja pod Kuropatkinom demoralizirane. Sprememba v vrhovnem poveljništvu jim je morala zopet dati nado v smago. General Linevič je popolnoma znan s bojiščem in izborni organizator ter pozna tudi našin bojevanja Japoncev. Haralamb pričakuje odločilne bitke, ki utegne napre-viti preokret v vojni, ker hoče Rusija, ako jej to dopuste notranje razmere, spraviti v boj svojo bojno silo.

O mirovnih pogajanjih.

Pariški »Temps« je priobčil neko vest petrograjkega »Rusa«, ki večkrat dobiva obvestila od grfa L. Medorffa. Po tej vesti je prejel Witte od carja seznam čah pogojev, ki jih Rusija ne more vprejeti. Stavi-li Japonska ob pričetku konference samo enega teh pogojev, tedaj ima Witte nalog, da takoj prekine pogajanja.

Optimistično razpoloženje japonskih pooblaščenecov.

Iz New Yorka poročajo »Lokal-Anzeigerju«: Wittejeve izjave so momentanno spravile Japonce v dobro voljo. Sato meni, da ima Witte obširna pooblastila ter je pro-rokoval valed tega vepšni izid konference, češ, da niso japonske zahteve velike. Izlasti glede vojne odškodnine je Sato rekel, da je Japonska potrosila milijardo jenov, toda da bo zahtevala več. Iz njegovih izjav bi se zamoglo sklepati, da bo Japonska zahtevala tri milijarde.

Vesti iz Petrograda pa zvene ravno nasprotno. V vojaških krogih da delajo stave 5 proti 1, da ne pride do miru. Na ministerstvu, ki so poprej bili jako optimistični glede na sklep miru, da je zavladalo zopet jako pesimistično razpoloženje. A pariškemu »Matinu« brojavljajo iz New Yorka, da je tudi Witte pesimistično razpoložen. Da je car vprejel poziv Roosevelta na mirovna pogajanja, to da je bil v prvi vrsti le čin kurtosije nasproti predsedniku Zjedinjenih držav.

Dogodki na Ogrskem.

Kakor strela iz jasnega, ali bomba, vržena med gosto množico, ali kakor velikanek kamen zalutčan v vodovje: nekako tak efekt je imela na ogrske srditeše vest, s katero jih je iznenadil minister Kristoffy in ki ni napovedovala nič več in nič manj, nego, da predloži na jesen zbornici načrt za splošno in enako volilno pravico. Če je že vest sama na sebi taka, da mora spraviti v strah parazite, ki žive od politike in se vzdržujejo le valed dejstva, da ima Ogrska menda najliberalnejši in najkrivičnejši volilni red med konstitucionalnimi državami vni Evrope, če jih je spravila, pravico, v največje razburjenje že ta vest sama na sebi, pa jim je morala kar zastati kri v žilah, ko so čitali, kar je dal grščai Kristoffy po novinah objaviti v opozorjenje Madjarov na neizogibno posledico, ako se na Ogrskem

uvode splošna in enaka volilna pravica. Madjaraki min. je namreč dal po svojih novinarskih podajačih opozoriti Madjara, da bi ob splošni in enaki volilni pravici prišlo v zbor-nico gotovo nad 1000 nemadjarških zastopnikov.

Nu, po dejstvu, da je hitel g. Kristoffy s tem memento na madjarsko addresso, je sklepati s precejšnjo gotovostjo, da mož ne misli tako hrvavo rerno s uvedanjem splošne in enake volilne pravice, in da je marveč hotel le vrediti bombe, ki naj omehči kcalio-ejske vrste.

Nu, ta bomba madjarskega ministra morča vendar ne ostane brez posledice. Iz Budimpešte javljajo namreč, da je socijalistiška stranka uvela akcijo po vsej deželi splošni in enaki volilni pravici v prilog. Ob enem da je stranka poslala deputacijo k znanemu poslancu radikalne nezavisne stranke, Barabasu, ki ga je zaprosila, da bi posredoval pri zahtevi v prilog. Barabas da je odgovoril ugodno, češ, da hoče zastaviti vse svoje sile, da se delavcem uspešnišjo njihove želje. V obče da je njegovo prepričanje, da treba najprej zboljšati gospodarske razmere ljudstva in še le potem zapričeti borbo za narodne aspiracije.

Prvi del odgovora poslanca Barabasa bi bil hvalevreden, če bi mu ne bil sledil drugi del, ki pomenja grdo neressico in tarterijo. Če je prepričanje g. Barabasa res tako kakor je zatržil, potem pa je priznal, da je do sedaj z nogami gazil to svoje prepričanje. Kajti gola resnica je ta, da je bil ravno Barabas na čelu vsem, ki so držali besno dalje za narodnimi aspiracijami, brez vsakega ozira na kakoršnasih gospodarske konsekvence. In Barabas je še danes v prvih vrstah, kjer so za brezobzirno nadaljevanje borbe za narodne aspiracije, čeprav je gotov, da valed tvejanja državne krize gospodarski interesi ljudstva grozno trpe.

Barabas je torej zagrešil grdo hievstvo, in mi mu prav nič ne verjamemo, da bi bil on in njegova stranka res za uvedenje volilne pravice. Isključeno je to že radi posledice splošni in enaki volilni pravici, na katero posledico je opozoril že minister Kristoffy — radi dejstva, da bi prišlo tudi nemadjarake narodnosti vsaj do relativno primerne zastopstva.

Pa bilo, kakor hoče, če bo socijalno-demokratska stranka zala se svojo agitacijo imponirati drugim strankam splošno in enako volilno pravico, če torej zaresno misli, se svojo akcijo, potem bi jej ne mogli odre-kati hvaležnosti v imenu enakopravnosti, v imenu pravice, v imenu politične svobode in tudi humanitete.

Angleške skrbi.

Baltiško morje provzroča Angležem vendar veliko skrbi. Zakaj? To je povsem jasna stvar. Nedavni sestanek ruskega carja Nikolaja in nemškega cesarja Viljema v Baltiškem morju je obetno zadal Angležem. Oni, gospodarji svetovnih morij, oni, ki posedujejo najmočnejšo vojno in trgovinsko mornarico sveta, se tresejo že pred esmo mislijo, da bi Rusi in Nemci skupno z ostalimi pomorskimi narodi Baltiškega morja mogli za-preti pristop njihovega brodogovju v to Baltiško morje. Angleži umevajo dobro, da bi takov historično-politični in pomorsko-strategični faktum mogel imeti s časom najtežje posledice za bodočnost integritete angleške države in angleških kolonij. Angleži imajo prav, ako že sedaj s demonstracijo svojega brodogovja v Baltiškem morju hočejo ustvariti nekakvo vojno diplomatično »dovršeno čin«, ki naj bi bil v protest proti namerovanemu zatvorjenju Baltiškega morja za angleško brodogovje.

Kajti, živa resnica je, da, čim ti se Baltiško morje zaprlo za angleško brodogovje, bi to morje postalo največim arzenalom in največim vojnim pristaniščem zjedinjenega vojnega brodogovja vseh onih pomorskih držav, ki se nahajajo na Baltiškem morju. To morje bi postalo za ujedinjene sveznike v eventualni pomorsko-vojni akciji proti Angliji neizmerno vreden strategičen faktor, ki bi vsaj dve tretjini angleškega vojnega brodogovja prikoval na angleške obale Velike Britanije v Evropi, ki naj bi obranili iste proti napadu svojih zjedinjenih protivnikov.

Mi hočemo v posebnem članku motivirati to dejstvo z drugimi razmotrivanji o tem vrlo važnem in veleskaktualnem mednarodnem vprašanju.

Adriaticus.

Drobne politične vesti.

Sestanek kralja Edvarda in cesarja Viljema. — Londonski »Evening Standard« je izvedel z Dunaja, da se v Mariboru varih govori, da se tamkaj sestaneta angleški kralj Edvard in nemški cesar Viljem, ko dospe prvi v tamošnjo kopelj.

Proračun makedonskih vilajetov. — Iz Carigrada javljajo, da proračun treh makedonskih vilajetov od 1. marca do 1. julija t. l. izkazuje prihodkov 590.181 turških lir, stroškov pa 478.958 lir. Preostaja torej 111.222 lir.

Španski infant Fernando, ki je v petek v San Sebastianu umrl, je bil drugi sin princa Karlosa Bourbonskega iz njegovega zakona s infantinjo Marjo de las Mercedes, sestro kralja Alfonsa, umrlo dne 17. oktobra 1904. Princ Ferdinand je bil rojen dne 6. marca 1903.

Volitve v srbsko skupščino. — Iz Belegrada poročajo, da se je na zadnjih volitvah za skupščino udeležilo 282.535 volilcev od 534.151, ki so bili vpisani v volilno listo. Izvoljenih je bilo 18 profesorjev, 15 odvetnikov, 7 uradnikov, 5 svečnikov, 5 industrijalcev, 5 veletržev, 3 sodniki, 3 zdravniki, 3 inženirji, 2 novinarja, 1 general, 34 trgovcev in 51 kmetov.

Domače vesti.

Mimen. Danes (v nedeljo) se poroči v župni cerkvi v Rojanu gospod Josip Mevlja z dražestno gospico Katico Stih. — Na mnogaja leta!

»Slovenskemu Narodu«. Zadnje čase ljubi »Slovenski Narod« postavljati se v pozor kruto resnega eksaminatorja, ki nam stavlja grozno-stroga vprašanja, na katera smo ma mi — siromašni pritlikavci — seveda dolžni ponižnega sicer, ali kakor pribito določnega in kakor solnce jasnega odgovora.

Nu, nam pa ne gre v glavo, zakaj naj bi se tudi mi ne postavili enkrat v pozor eksaminatorja ter zahtevali (aljudno sicer in ne po načinu — prvega slovenskega dnevnika) jasnega odgovora na vprašanja:

Če se »Slovenski Narod« postavlja na stališče, da se mi nimamo brigati za kranjske Schwagelne in Luckmane, od kod jemlje on pravico, da se ujeta radi naših Venezianov in Busichev??

Če »Slov. Narod« meni, da je v interesu slovenske vseskupnosti, da neprestano gon »Ednost« na Primorsko, kako more on opravičiti fakt, da se je on sam, ne da bi bil ni najmanj izzvan v to, vmešal v polemiko »Ednost« z »Učiteljskim Tozarišem« radi dogodkov na Primorju?!

Je li v soglasju s slovenskim narodnim principom, da pred našimi utemeljenimi ob-sodbami jemlje »Slov. Narod« v zaščito osebe ki so notorično v našem Primorju narod izdajale v kritičnem trenutku?!

In ker si je dovoljeao misliti, da vsakdar dobro informirani »Slov. Narod« dobro pozna osebe, ki jih jemlje v zaščito kakor vrle boritelje proti »hrvatskemu klerikalizmu«, naj nam izvoli pojasniti, kaki nameni vodijo učitelja v Pomeru, ko hrvatske otroke tlačijo v italijanske šole, in kaki nameni so vodili cne učitelje, ki so o zadnjih volitvah v Puli ne le glasovali ampak tudi agitirali za italijansko stranko?

Slednjič naj nam pove »Slov. Narod«, v kaki šoli se je učil logike, ko zahteva od nas dokaze, da nismo v zvezi s policijo?! Doslej vsaj je veljal obtožbeni princip, da mora obtožitelj dokazati svoje trditve, dočim ima obtožene pravice, da enostavno zanikuje. Na dan torej s dokazi, ker sicer nam pritrdi ves svet da je bila obtožba perfidna!!

Ali pa je »Slov. Narod« res tako otročje naiven, da se bomo mi mučili z dokazi, za katere mora skrbeti — on?!

Za danes zahtevamo od »Slov. Naroda« jasnega in preciznega odgovora na ta vprašanja; seveda, če mu to dopušča vreden sedanjih pasjih dnaj, katero menda njegovi možgani kaj težko prenešajo.

Občina, ki ne more plačati tajnika! — Predno preidemo k stvarni občni razpravi o razmerah občinskih tajnikov na Kranjskem, dati hočemo pojasnila za pojedini slučaj v občini Prečini.

Prejšnji tajnik, ki je bil ob jednem tajnik še nekoga drugega zavoda v Kandij, je, uvidevši, da mu valed naraslega dela ni možno opravljati obeh služeb, naprosil svo-

Mizarska zadruga v Gorici^o (Solkan)
tovarna pohištva s strojevnim obratom
priporoča slavnemu občinstvu svojo
zalogo pohištva
prej **ANTON ČERNIGOJ**
via dei Rettori šte. 1 (Rosario) - v Trstu - tik cerkve Sv. Petra v hiši Marenzi
Največja tovarna pohištva primorske dežele.
*Pohištvo izdeluje se solidno, trpežno in lično, in sicer samo iz lesa, posušenega
v tovarniški sušilnici s temperaturo 60 stopinj.*
Vsaka konkurenca je izključena. Album pohištva pošlja se brezplačno.
Prodaja se tudi na mesečne obroke.
Zastopstva v: TRSTU, ŠPLJITU in ALEKSANDRIJI (ORJENT).

